

Velilere yönelik bilgilendirme

Ergenlik çağındaki müslüman gençlerin İsviçre’de meslek öğrenmeleri

Bu bilgilendirme yazısı ne amaçlamaktadır?

İsviçre’de ergenlik çağındaki tüm gençlerin yaklaşık %70’i zorunlu okul eğitiminden sonra bir meslek öğrenmekte, mesleki temel eğitim görmektedirler. Ancak ergenlik çağındaki yabancı ve özellikle de müslüman gençlerin İsviçreli gençlere oranla çoğunlukla zorunlu okul eğitiminden sonra başka bir öğrenim yapmadıkları, pek ender olarak orta öğrenime devam ettikleri görülmektedir. Bu da onların kalifiye iş bulamamaları demektir. Bu bilgilendirme yazısı, velilerin ve işletmelerin gerekli açıklık ve esnekliği göstermeleri durumunda müslüman gençlerin de İsviçre’nin iş dünyasına pekala uyum sağlayabileceklerini ortaya koyacaktır.

Bu bilgilendirme yazısı kimlere yöneliktir?

Bu bilgilendirme yazısı ergenlik çağındaki müslüman gençlerin velilerine yöneliktir. Meslek Danışmanlığı’nca müslüman uzmanlar ve müslüman toplum temsilcilerinin işbirliğiyle hazırlanmıştır.

İsviçre’de yaşam ve eğitim

Okul ve meslek eğitimi İsviçre’de son derece önemli ve merkezi bir yer tutar. Bunun kadın ve erkek müslümanlar için de böyle olması gerekir. İnsan ne kadar çok bilirse, zorlukların üstesinden o kadar daha kolay gelebilir, kendini daha iyi savunabilir. Bunun için de en başta dil öğrenmek gerekir.

Mesleki temel eğitim nedir?

Mesleki temel eğitim tatbiki sanatlar, endüstri, ticaret, tarım, sosyal hizmetler ya da eğitici bir meslekle ilgili öğrenimdir. Süresi 3 ya da 4 yıldır. Öğrenme veya (hâlâ) dil sorunları olan gençler için 2 yıllık mesleki temel eğitim de vardır. Mesleki temel eğitimde gençler çoğunlukla bir işletmede mesleki pratik çalışmayı, meslek okulunda da teoriyi öğrenirler ve genel eğitim alırlar. Mesleki temel eğitimden sonra meslek öğrenmiş birer eleman olarak çalışabilirler. Mesleki temel eğitim çeşitli kariyerler için iyi bir temeldir: İkinci bir meslek öğrenebilirler, uzmanlaşabilirler, eğitimlerini geliştirebilirler, örneğin bir şef olabilirler. Mesleklerinde yetenekli olanlar meslek olgunluk eğitimi yaparak olgunluk sınavına girebilirler, bir meslek yüksek okulunda ya da bir yıllık hazırlık eğitiminden sonra üniversitede öğrenim yapabilirler. Kesin olan şu ki, iş dünyası değişmektedir. Yalnızca bir meslek öğrenmiş olmak artık yetmiyor. Durmadan yeni bir şey daha öğrenmek gerekiyor.

Meslek nasıl seçilir?

İsviçre’de 250’den fazla meslek öğrenilebilir. Pratiğe dayanan meslekler olduğu gibi, çok iyi dil, yabancı dil ya da matematik bilgisinin özellikle önemli olduğu meslekler de vardır. Ergenlik çağındaki gençlerin seçeceği meslek kendilerine uygun olmalıdır. Yani meslek seçimi son derece önemlidir ve titizlik gerektirir.

Veliler ve ergenlik çağındaki gençler mutlaka zamanında (yani normal olarak 8.sınıftan itibaren) öğrenim imkanları, öğrenim için aranan koşullar ve bir işletmede meslek öğrenimi için (Lehrstelle) yer bulma konusunda bilgi edinmelidirler. Böylece daha iyi karar verebilecek ve nereden yardım alabileceklarini öğrenmiş olacaklardır.

Bilgilenme ve danışma nerede edinilir?

Ergenlik çağındaki gençler ve velileri gerekli bilgileri, düzenlenen bilgilendirme toplantılarında edinebilirler. Hem gençler hem de veliler bu toplantılara katılmalıdırlar. Ayrıca meslek danışma daireleri, hem meslekler hem de işletme ve okul adresleriyle ilgili çok sayıda broşür sunmaktadır. Kişisel meslek seçiminde belirsizlikler ve sorunlar söz konusu olduğunda kişisel danışma için de mutlaka meslek danışmanlığına (Berufsberatung) başvurulmalıdır. En yakın meslek danışmanlık dairesinin adresi okuldan ya da belediyeden (Gemeinde) öğrenilebilir.

Her kantonda en az bir meslek danışmanlık dairesi (Berufsberatungsstelle) vardır: www.berufsberatung.ch > BIZ. Bu daireler daha çok şu kısaltmalarla tanınmaktadır: Almanca konuşulan kesimde BIZ. Fransızca konuşulan kesimde OP, OSP, OCOSP.

Zorunlu okul eğitiminden sonraki öğrenim niçin önemli?

Meslek öğrenimi yapmadan iyi para kazanılan bir işte çalışmak mümkün değildir. İsviçre'de de yardımcı işçi ihtiyacı giderek azalmakta, işsizlik artmaktadır. Öğrenim ne kadar yetersizse iş bulamama tehlikesi de o kadar büyüktür. İlerde, gerektiğinde aile bütçesine katkısı olabilmesi için kızların da meslek öğrenimi yapması gerekmektedir. Bugün İsviçre'de çocuklu bir ailede çoğunlukla hem babanın hem de annenin çalışması zorunludur. Ayrıca İsviçre yasalarına göre ailenin geçiminden artık yalnızca erkek sorumlu değildir.

Kızlar için işletmede meslek öğrenimi yapmak tehlikeli midir?

İsviçre yasaları kadınları da erkekleri de işyerinde seksüel tacize karşı korur. İşverenler yasalara uymasından sorumludurlar.

İslami yemek şartları yerine getirilebilir mi?

Meslek öğrenimi yapılan yerler çoğunlukla küçük ve orta büyüklükte işletmelerdir. Bu işletmelerin çoğunda kantin yoktur. Öğrenim gören gençler öğle yemeklerini evlerinden getirebilirler. Daha büyük işletmelerin kantinlerinde artık sık sık etsiz yemekler de bulunduğundan islami yemek şartlarına uymakta herhangi bir sorun yoktur. İstemeyen alkollü içki içmek zorunda değildir. Ancak şunu bilmek gerekir: Aşçılık öğrenimi yapanlar, yemek zorunda almasalar da domuz etiyle yemek pişirmek durumundadırlar. Lokanta uzmanlık alanında (servis personeli) öğrenim görenler, alkol içmek isteyen müşterileri bu konuda aydınlatmayı, onlara alkol satmayı ve servis yapmayı öğrenirler. Ama meslek öğreniminin tamamlanmasından sonra domuz eti ve/veya alkollü içki verilmeyen lokallerde çalışmaları mümkündür.

Bir kız başörtüsüne rağmen meslek öğrenimi yapabilir mi?

Aslında başörtülü bir kız da mesleki temel eğitim yapabilir. Ancak buna iş veren karar verir. Pek çok insan başörtüsünden rahatsızlık duymaktadır. Belirli işletmelerde (örneğin bankalarda) başörtü takmayı imkansız kılan kıyafet yönetmelikleri vardır. Veliler ve kızları neyin daha önemli olduğu konusunda çok iyi düşünmelidirler; çünkü bir işletmede başörtülü olarak öğrenim yeri (Lehrstelle) bulmak kesinlikle çok daha güçtür. Esas olarak iş veren istediği öğrenciyi işe almakta serbesttir.

Eğer bir kız başörtülü olarak meslek eğitim yapmak istiyorsa bunun nedenini işverenle tanışma görüşmesinde çok iyi açıklayabilmelidir.

Hasta bakımı alanında öğrenim

Önceleri İsviçre'deki hastanelerde de kadın-erkek ayrımı vardı; en azından kadın hastalar kadın personel tarafından bakılırdı. Ama bugün artık bu uygulama yok. Sağlık personeli olarak temel mesleki eğitim gören genç kızların, kadınların bir kadın hastanesinde ya da kadın hastalıkları bölümünde çalışabilme olasılıkları var. Ayrıca sağlıkla ilgili (laboratuvar personeli, ebe v.b.), sosyal ya da ev bakımı gibi mesleklerde çeşitli uzmanlaşmalar ve eğitimi geliştirmek mümkün.

İş yerine gidiş-geliş

Ev ile öğrenim görülen işletme ya da meslek okulu arasındaki yolun uzak olmasını önleyecek bir çözüm her zaman bulunamaz. Gerçi müslüman ya da gelenekleri ağır basan toplumlarda kadınların ve kızların kendilerine eşlik edilmeden uzun yol gitmeleri çok kez yakıksız görülebilir. Ancak bu kurallar onların korunması, güvenliği için söz konusudur, yoksa hareket özgürlüklerinin kısıtlanması için değil. İsviçre gibi kamusal güvencenin genelde sağlandığı bir yerde kadınlara ve kızlara eşlik etmekten vazgeçilebilir.

Müslüman ailelerin çocukları da dahil olmak üzere başka ülkelerden gelip yerleşmiş ailelerin çocukları İsviçre'de kalacaklardır. Eğer burada başarılı olmak istiyorlarsa kendi kültürel ve dinsel kimlikleriyle İsviçre'deki yaşam ve iş dünyasının gerekleri arasında uyum sağlamayı öğrenmek zorundadırlar.

www.berufsberatung.ch/migration
www.orientation.ch/migration

Deutsch: Muslimische Jugendliche lernen in der Schweiz einen Beruf, s. www.be.ch/biz-dokumente

Français: Des jeunes musulmans et des jeunes musulmanes apprennent un métier en Suisse, voir sous www.be.ch/op-documents